

PRACE NAUKOWE

Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

RESEARCH PAPERS

of Wrocław University of Economics

Nr 403

Finanse publiczne

Redaktorzy naukowi

Jerzy Sokołowski

Michał Sosnowski

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2015

Redakcja wydawnicza: Agnieszka Flasińska, Barbara Majewska

Redakcja techniczna: Barbara Łopusiewicz

Korekta: Magdalena Kot

Łamanie: Beata Mazur

Projekt okładki: Beata Dębska

Informacje o naborze artykułów i zasadach recenzowania

znajdują się na stronie internetowej Wydawnictwa

www.pracnaukowe.ue.wroc.pl

www.wydawnictwo.ue.wroc.pl

Publikacja udostępniona na licencji Creative Commons

Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne-Bez utworów zależnych 3.0 Polska

(CC BY-NC-ND 3.0 PL)

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wrocław 2015

ISSN 1899-3192

e-ISSN 2392-0041

ISBN 978-83-7695-535-3

Wersja pierwotna: publikacja drukowana

Zamówienia na opublikowane prace należy składać na adres:

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

ul. Komandorska 118/120 53-345 Wrocław

tel./fax 71 36 80 602; e-mail:econbook@ue.wroc.pl

www.ksiegarnia.ue.wroc.pl

Druk i oprawa: TOTEM

Spis treści

Wstęp	9
Arkadiusz Bernal: Discrimination of domestic supplies relative to imports for the value added tax exemptions	11
Szymon Bryndziak: Family allowance in personal income tax, in the context of tax expenditures.....	21
Andrzej Czyżewski, Anna Matuszczak: KRUS w budżecie rolnym Polski w długim okresie.....	30
Agnieszka Deresz, Marian Podstawka: Mechanizmy przestępstw podatkowych na przykładzie podatku VAT	42
Jarosław Dziuba: Fiskalne skutki kształtowania stawek podatku od nieruchomości przez miasta na prawach powiatu.....	54
Malgorzata M. Hybka: Discretionary tax liability reliefs in Germany and Poland	66
Agata Jakubowska: Zaufanie podstawą współpracy banku i samorządu lokalnego.....	77
Aneta Kargol-Wasiluk, Adam Wyszowski: Rola rady fiskalnej w utrzymaniu dyscypliny finansów publicznych. Wnioski dla Polski	87
Krystyna Kietlińska: Rola 1% w zasilaniu organizacji pożytku publicznego (OPP)	102
Krzysztof Kil, Mateusz Folwarski: Czynniki wpływające na wynagrodzenia zarządów banków spółdzielczych w województwie małopolskim w okresie pokryzysowym	112
Marta Kluzek: Preferencyjne opodatkowanie dochodów z kapitałów pieniężnych – możliwość czy konieczność?	122
Anna Leszczyłowska: Obciążenia spółek kapitałowych podatkiem dochodowym w koncepcji <i>allowance for corporate equity</i> (ACE).....	132
Robert Lisowski: Stopy zwrotu otwartych funduszy emerytalnych po reformie.....	141
Malgorzata Mazurek-Chwiejczak: Kierunki ewolucji modeli opodatkowania konsumpcji w państwach OECD	153
Ewelina Młodzik: Źródła i rodzaje ryzyka w sektorze finansów publicznych	163
Grażyna Musialik, Rafał Musialik: Zarządzanie sektorem publicznym a preferencje publiczne	172
Błażej Pilarczyk: Podatkowa grupa kapitałowa w sektorze elektroenergetycznym w Polsce	183

Elwira Pindyk: Wpływ planu zagospodarowania na dochody gminy z tytułu podatku od nieruchomości od osób fizycznych	192
Piotr Podsiadło: Zagadnienie pomocy publicznej z perspektywy traktatowej przesłanki jej wpływu na konkurencję i wymianę handlową na rynku wewnętrznym	206
Ireneusz Pszczółka: Wybrane aspekty funkcjonowania państwowych funduszy majątkowych	217
Piotr Ptak: Arithmetic of sovereign debt crisis in Europe and challenges ahead	227
Halina Rechul: Cele i zarządzanie ryzykiem jako elementy kontroli zarządczej w jednostkach sektora finansów publicznych	238
Magdalena Rękas: Wpływ zmian konstrukcji ulgi na dzieci na dochody do dyspozycji rodzin w Polsce	248
Mateusz Rolski: Banki spółdzielcze w Polsce – własność prywatna w służbie społeczności lokalnej czy przedsiębiorstwa nastawione na zysk?.....	265
Jacek Sierak: Selected problems of finances of municipalities in the 25 th year of self-government in Poland.....	275
Karolina Sobczyk, Joanna Woźniak-Holecka, Tomasz Holecki: Organizacja i finansowanie programów z zakresu profilaktyki raka szyjki macicy skierowanych do kobiet w województwie śląskim.....	289
Jerzy Sokolowski: Opodatkowanie osób fizycznych w Polsce podatkiem dochodowym w latach 2009-2013	298
Michał Sosnowski: Redistributive function of fiscal policy and the income inequalities among the society.....	308
Katarzyna Stabryła-Chudzio: Kierunek zmian w płatnościach bezpośrednich dla rolnictwa państw członkowskich Unii Europejskiej.....	321
Edyta Sygut: Wydajność fiskalna a przedmiot i podstawa opodatkowania podatku akcyzowego	331
Tomasz Śmietanka: Finansowo-administracyjne aspekty współpracy JST subregionu radomskiego z samorządem województwa (w opinii wójtów, burmistrzów i starostów)	341
Anna Świrska: Metoda kalkulacji poziomu dochodów własnych gminy na potrzeby wyliczenia kwoty podstawowej subwencji wyrównawczej	354
Zuzanna Urbanowicz: Polityka pieniężna Narodowego Banku Polskiego a decyzje Europejskiego Banku Centralnego	364

Summaries

Arkadiusz Bernal: Dyskryminacja dostaw krajowych w porównaniu z importem w wypadku zwolnień z podatku od wartości dodanej.....	11
Szymon Bryndziak: Ulga prorodzinna w podatku dochodowym od osób fizycznych w kontekście <i>tax expenditures</i>	21
Andrzej Czyżewski, Anna Matuszczak: Farmers' social security fund in Polish agricultural budget in the long term.....	30
Agnieszka Deresz, Marian Podstawka: Mechanisms of tax frauds based on VAT.....	42
Jarosław Dziuba: Fiscal implications of real estate tax rates established by cities with county rights.....	54
Małgorzata M. Hybka: Ulgi w spłacie zobowiązań podatkowych w Niemczech i w Polsce.....	66
Agata Jakubowska: Trust as a fundament of cooperation between bank and local government.....	77
Aneta Kargol-Wasiluk, Adam Wyszkowski: The role of fiscal council to maintain discipline of public finance. Some implications for Poland.....	87
Krystyna Kietlińska: The role of 1% of PIT and CIT in supporting charity organizations in Poland.....	102
Krzysztof Kil, Mateusz Folwarski: Determinants of remuneration of the cooperative banks' board members in Lesser Poland Voivodeship in the post-crisis period.....	112
Marta Kluzek: Preferential taxation of income from capital gains – possibility or necessity?.....	122
Anna Leszczyłowska: Corporate tax burden in the concept of an allowance for corporate equity (ACE).....	132
Robert Lisowski: Open pension funds' rates of return after the reform.....	141
Małgorzata Mazurek-Chwiejczak: Directions of consumption tax models evolution in OECD member states.....	153
Ewelina Młodzik: Sources and types of risk in the public finance sector.....	163
Grażyna Musialik, Rafał Musialik: Public sector management vs. public preferences.....	172
Błażej Pilarczyk: Tax capital group in the electricity sector in Poland.....	181
Elwira Pindyk: Influence of development plan on the municipality's incomes for property tax from natural persons.....	192
Piotr Podsiadło: A question of state aid from the perspective of the treaty premise of its effect on competition and the trade exchange on the internal market.....	206
Ireneusz Pszczółka: Selected aspects of the operating of sovereign wealth funds.....	217

Piotr Ptak: Arytmetyka kryzysu zadłużenia w Europie a wyzwania na przyszłość	227
Halina Rechul: Objectives and risk management as part of management control in the public finance sector.....	289
Magdalena Rękas: Impact of structural changes in children relief available for income for families in Poland	248
Mateusz Rolski: Co-operative banks in Poland – private property at the service of the local community or an enterprise set to the profit?	265
Jacek Sierak: Wybrane problemy finansów gmin w 25. roku samorządności terytorialnej w Polsce	275
Karolina Sobczyk, Joanna Woźniak-Holecka, Tomasz Holecki: Organisation and financing of the programmes from the scope of cervical cancer prevention targeted at women in the Silesian Voivodeship	289
Jerzy Sokolowski: Taxation of individuals in Poland with income tax in the years 2009-2013.....	298
Michał Sosnowski: Redystrybucyjna funkcja polityki fiskalnej a nierówności dochodów ludności	308
Katarzyna Stabryła-Chudzio: The direction of changes in direct payments for agriculture of the European Union member states.....	321
Edyta Sygut: Fiscal efficiency vs. the tax base of excise tax	331
Tomasz Śmietanka: Financial and administrative considerations of the cooperation of the communes and districts of Radom subregion with the self-government of the voivodeship (according to commune administrators, mayors and district administrators)	341
Anna Świrska: Calculation method for optimizing incomes from the equalized part of the subsidy transferred to municipalities.....	354
Zuzanna Urbanowicz: Monetary policy of the National Central Bank of Poland vs. the decisions of the European Central Bank	364

Anna Leszczyłowska

Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu
e-mail: anna.leszczyłowska@ue.poznan.pl

**OBCIĄŻENIA SPÓŁEK KAPITAŁOWYCH
PODATKIEM DOCHODOWYM W KONCEPCJI
*ALLOWANCE FOR CORPORATE EQUITY (ACE)***

**CORPORATE TAX BURDEN IN THE CONCEPT
OF AN ALLOWANCE
FOR CORPORATE EQUITY (ACE)**

DOI: 10.15611/pn.2015.403.12

Streszczenie: Badaniu poddano koncepcję podatku dochodowego *allowance for corporate equity* (ACE). Likwiduje ona preferencyjne opodatkowanie długu poprzez zaliczenie hipotetycznego oprocentowania kapitału własnego do kosztów podatkowych. Celem badania jest skwantyfikowanie skutków ACE dla obciążeń podatkowych spółek kapitałowych w Polsce. Wykorzystano metodę mikrosymulacji, która bazuje na danych o jednostkowych podatnikach. Analizę oparto na grupie 222 spółek kapitałowych pochodzących z bazy InfoCredit. Ustalono, że rozkład indywidualnych obciążeń podatkowych jest zróżnicowany w zależności od grupy percentylowej. W przypadku badania wyizolowanego wpływu ACE 95% przedsiębiorstw jest beneficjentem reformy. Tylko nieliczne firmy pozostają w sytuacji niezmienionej. W przypadku wprowadzenia wyższej stawki, która rekompensowałaby zmniejszenie podatku, wzrasta obciążenie ok. 36% podmiotów, wciąż pozostawiając znaczną grupę w sytuacji lepszej w porównaniu z wyjściową.

Słowa kluczowe: podatek, mikrosymulacja, *allowance for corporate equity*, koszt kapitału, podatek dochodowy od osób prawnych.

Summary: The aim of the paper is to analyze quantitatively the effects of an allowance for corporate equity on the tax burden of corporations in Poland. A microsimulation approach is implemented. It is based on the information from single financial statements of 222 companies, which were selected randomly from the InfoCredit database. The distribution of the changes in the individual tax burden diverges strongly across firms. If only an ACE is introduced, without any adjustments of the nominal corporate income tax rate, the vast majority of firms, which amounts to 95%, benefits from the reform. In case the tax rate is higher in order to neutralize the fall in the tax due, the tax burden of nearly 36% of companies increases.

Keywords: tax, microsimulation, allowance for corporate equity, cost of capital, corporate income tax.

1. Wstęp

Typową cechą podatku od dochodów przedsiębiorstw, funkcjonującego w większości państw, jest niesymetryczne traktowanie kapitału własnego i długu. Finansowanie kapitałem obcym pozwala na zaliczenie do kosztów uzyskania przychodów odsetek, podczas gdy finansowanie kapitałem własnym takiej możliwości nie daje. Problem ten jest od wielu lat szeroko dyskutowany w literaturze. Zyskał on również na znaczeniu w kontekście kryzysu finansowego ostatnich lat. Na forum Unii Europejskiej, jak chociażby w Zielonej Księdze dotyczącej tworzenia unii rynków kapitałowych [Komisja Europejska 2015], powrócono do kwestii wyrównania zachęt podatkowych do finansowania działalności przedsiębiorstw z różnych źródeł. Szczególnie chodzi o unikanie nadmiernego finansowania długiem, które może zagrażać rozwojowi przedsiębiorstw, powodować koszty trudności finansowych, a w skrajnych sytuacjach prowadzić do niewypłacalności i upadłości.

Szeroko omawianą w tym kontekście koncepcją podatkową jest tzw. *allowance for corporate equity* (ACE). Przewiduje ona możliwość odliczenia od przychodów przedsiębiorstwa, podlegających opodatkowaniu, hipotetycznego oprocentowania wykorzystywanego w działalności kapitału własnego. Wzmoczone zainteresowanie takim rozwiązaniem doprowadziło w ostatnim czasie do jego implementacji w kilku państwach europejskich, jak również do prowadzenia międzynarodowych badań skierowanych na identyfikację *ex ante* jego możliwych skutków w różnych krajach. Niniejsze opracowanie wpisuje się w ten nurt.

Celem przeprowadzonego badania jest skwantyfikowanie skutków odliczenia ACE dla obciążeń podatkowych spółek kapitałowych w Polsce. Badaniu poddano indywidualne obciążenia podatkowe oraz ich rozkład. Wykorzystano metodę mikrosymulacji, która stanowi odpowiednie narzędzie do badania skutków reform podatkowych. Analizę oparto na danych z jednostkowych sprawozdań finansowych pochodzących z bazy InfoCredit. Dotyczą one grupy losowo wybranych 222 przedsiębiorstw działających w Polsce. Zakres przedmiotowy analizy dotyczy podatku dochodowego od osób prawnych.

Przeprowadzone badanie ma charakter nowatorski. Do tej pory podjęto tylko dwie próby zbadania w drodze symulacji skutków potencjalnej reformy opodatkowania przedsiębiorstw dla Polski. Oparte one były na innych podejściach metodologicznych oraz wykorzystywały inne, częściowo również odległe w czasie, dane. W polskiej literaturze brak do tej pory takich opracowań. Badanie zaprezentowane w opracowaniu ma istotne znaczenie zarówno z teoretycznego, jak i praktycznego punktu widzenia. Z jednej strony jest ono zakorzenione w teorii opodatkowania, z drugiej dostarcza informacji o charakterze aplikacyjnym, dotyczących konsekwencji określonej konstrukcji podatkowej w praktyce. Ma to istotne znaczenie również w kontekście tworzenia dobrego prawa oraz *law & economics*.

Artykuł składa się z czterech części. W pierwszej omówiono istotę koncepcji *allowance for corporate equity* oraz w zwięzły sposób zaprezentowano przeprowa-

dzione do tej pory badania symulacyjne. Druga część jest poświęcona zastosowanej metodzie badawczej i źródłom danych. W części trzeciej przedstawiono uzyskane wyniki. Całość zamyka podsumowanie.

2. Istota ACE i przegląd badań

Finansowanie kapitałem obcym pozwala na zaliczenie do kosztów uzyskania przychodów odsetek, podczas gdy koszt finansowania kapitałem własnym nie jest uznawany przez prawo podatkowe. Skutkuje to brakiem podatkowej neutralności względem źródeł finansowania i może wpływać na strukturę kapitału z preferencją długu. Jest to również negatywny bodziec dla samofinansowania przedsiębiorstw, a nadmierne zadłużenie może przysporzyć trudności finansowych.

Koncepcja *allowance for corporate equity* stanowi odpowiedź na wskazaną powyżej negatywną cechę podatku dochodowego. Wywodzi się ona z propozycji R. Boadwaya i N. Bruce'a, aby w konstrukcji podstawy opodatkowania uwzględnić wszystkie koszty kapitałowe ponoszone przez przedsiębiorstwo – tj. związane z finansowaniem długiem oraz kapitałem własnym, jak również koszty zużycia kapitału trwałego, którego wyrazem są odpisy amortyzacyjne [Boadway, Bruce 1984]. Podejście to zostało rozwinięte w pracach E. Wengera [Wenger 1983] i M. Gammiego [Gammie (red.) 1991].

ACE to koncepcja podatku od przedsiębiorstw, zgodnie z którą za podstawę opodatkowania przyjmuje się dochód z działalności gospodarczej pomniejszony o koszt (oprocentowanie) finansowania kapitałem własnym. W ten sposób korzystnie podatkowo traktowanie długu jest rozszerzone również na określony zwrot z kapitału własnego. Nazwa stosowana w piśmiennictwie anglojęzycznym oznacza ulgę, odpis z tytułu finansowania kapitałem własnym. Wynika ona z przypisanego mu oprocentowania – analogicznie do oprocentowania długu¹.

Stopa procentowa służąca do ustalenia ACE nazywana jest niekiedy „hipotetyczną” (*notional interest*). Oznacza to, że w przeciwieństwie do stopy oprocentowania długu nie wyznacza ona gotówkowych korzyści, które w sposób bezpośredni płyną do dostarczycieli kapitału. Ze względu na swoje skutki – ochronę kapitału dostarczonego przez inwestorów i gwarancję określonej stopy zwrotu – powszechnie stosowane jest również określenie „ochronne oprocentowanie kapitału własnego” (*protective interest rate*). W ten sposób opodatkowaniu podlega zysk rezydualny. Stanowi on różnicę między dochodem obliczonym w tradycyjny sposób (przychody pomniejszone o koszty zawierające odsetki od długu) a kwotą odpowiadającą hipotetycznemu oprocentowaniu kapitału własnego wykorzystywanego przez przedsiębiorstwo, która odzwierciedla normalny zwrot z kapitału [Leszczyłowska 2014a]. W praktyce stopa procentowa jest przeważnie przyjmowana na poziomie rynkowej stopy procentowej wolnej od ryzyka [OECD 2007].

¹ W literaturze niemieckojęzycznej używane jest określenie „podatek od zysku oczyszczonego z odsetek”, przy czym chodzi tu o odsetki od kapitału własnego (*zinsbereinigte Gewinnsteuer*).

Koncepcja ACE została, jak do tej pory, wprowadzona w kilku państwach na świecie. Daje ona dużą swobodę w odniesieniu do kształtowania zarówno definicji kapitału własnego stanowiącego podstawę dokonania odliczenia, jak i stopy procentowej. Istnieją również pojedyncze próby oszacowania skutków tej koncepcji w państwach mających już pewne doświadczenie w jej stosowaniu². W innych przypadkach zastosowano podejścia symulacyjne.

Zespół M. Gammiego oszacował możliwe skutki ACE w Wielkiej Brytanii w latach 90. XX wieku [Gammie (red.) 1991]. H.-G. Petersen, A. Fischer i J. Flach przeprowadzili statyczną symulację skutków dla przedsiębiorstw w Niemczech [Petersen, Fischer, Flach 2005]. W oparciu o model równowagi ogólnej R.A. de Mooij i M.P. Devereux określili możliwe skutki fiskalne i makroekonomiczne wprowadzenia ACE w 27 państwach Unii Europejskiej [de Mooij, Devereux 2009]. A. Flotyńska wykorzystwała mikrosymulację i symulację grupową dla przedsiębiorstw w Polsce w kontekście zorientowanej na konsumpcję reformy podatkowej [Flotyńska 2011]. Była to symulacja statyczna, wykonywana dla pojedynczych okresów. Zespół badaczy niemieckich wykorzystał kompleksowy, wielookresowy model mikrosymulacyjny do zbadania skutków ACE w Niemczech [Finke, Heckemeyer, Spengel 2012], w tym również skutków behawioralnych [Finke, Heckemeyer, Spengel 2014]. Wymienione badania opierały się na odmiennych podejściach metodologicznych i zróżnicowanych zbiorach danych.

3. Metoda i dane

W celu identyfikacji wpływu koncepcji ACE na indywidualne obciążenia podatkowe spółek kapitałowych w Polsce zastosowano metodę mikrosymulacji. Metoda ta wywodzi się od G. Orcutta, który jako pierwszy postulował przeprowadzanie symulacji ekonomicznych w oparciu o informacje o pojedynczych podmiotach gospodarczych [Orcutt 1957; Orcutt 1960]. Obecnie metoda mikrosymulacji jest narzędziem często stosowanym w analizach skutków reform podatkowych. Model symulacyjny zastosowany w badaniu skonstruowano w oparciu o metodę zaproponowaną w pracy K. Finke i współautorów [Finke, Heckemeyer, Spengel 2012], która została również wykorzystana do określenia skutków ACE. Wykorzystano przy tym podejście wielookresowe. Jego zaletą jest możliwość wyznaczenia wielookresowego obciążenia podatkowego, które – w przeciwieństwie do modeli jednookresowych – nie zależy od sytuacji ekonomicznej i kondycji finansowej podatników w jednym, wyselekcjonowanym roku podatkowym.

W badaniu wykorzystano dane o 222 przedsiębiorstwach losowo wybranych z bazy InfoCredit. Wszystkie te podmioty mają osobowość prawną i są podatnikami podatku dochodowego od osób prawnych w Polsce. Dane pochodzą z lat 2007-2012. Informacje potrzebne do wykonania obliczeń pozyskano z indywidualnych spra-

---

² Zostaną one pominięte w dalszym wywodzie, ponieważ odwołują się do wybranych elementów ACE i modyfikują jej pierwotną wersję. Zostały one szczegółowo omówione w: [Leszczyłowska 2014b].

wozdań finansowych. Dane księgowe dostosowano do danych podatkowych w oparciu o informacje o podatku odroczonym, zgodnie z metodą zaproponowaną w: [Leszczyłowska 2014c]. Stopę oprocentowania kapitału własnego przyjęto na poziomie aktualnego oprocentowania dziesięcioletnich obligacji skarbowych w wysokości 2,5%.

Symulację obciążeń podatkowych przeprowadzono w dwóch etapach. Pierwszym była analiza zmian podatkowych przy zachowaniu nominalnej stawki podatkowej na poziomie 19%. W dalszej kolejności obliczenia wykonano dla stawki pozwalającej na utrzymanie wpływów podatkowych na niezmiennym poziomie. Badanie mikrosymulacyjne pozwoliło również na obserwację rozkładu obciążeń podatkowych.

4. Wyniki

Pierwszy etap przeprowadzonej analizy mikrosymulacyjnej pozwolił na określenie zmiany obciążeń podatkowych spółek kapitałowych w Polsce, do których doszłoby w wyniku wprowadzenia ACE przy zachowaniu obowiązującej stawki CIT. W wyniku zastosowania ACE podatek dochodowy maleje w badanych przedsiębiorstwach średnio o 18%. Należy jednak zauważyć, że rozkład tych zmian jest niejednorodny. Świadczy to o heterogeniczności analizowanej grupy podmiotów. Wyniki w rozkładzie percentylowym przedstawia tabela 1.

Tabela 1. Rozkład zmian w wysokości podatku dochodowego* w badanej grupie przedsiębiorstw przy obowiązującej stawce podatkowej

Percentyle	3%	5%	10%	15%	20%	30%	50%	75%	85%	95%	100%
Zmiana podatku	-100%	-79%	-39%	-29%	-24%	-18%	-13%	-6%	-5%	-1%	0,0%

* Procentowa zmiana podatku dochodowego stanowiącego sumę wartości przyszłych podatków na koniec 2012 roku.

Źródło: opracowanie własne.

W sytuacji zachowania obowiązującej stawki podatkowej zdecydowana większość podatników odnosi korzyść z potencjalnej reformy – u 95% z nich wielookresowe obciążenie podatkowe ulega zmniejszeniu. W przypadku nielicznych przedsiębiorstw – 4% badanej grupy – podatek dochodowy nie zmienił się. Przeprowadzona analiza pozwala na stwierdzenie, że występują dwa powody takiej sytuacji. Są to: ujemny kapitał własny (występuje on w nielicznych firmach badanej grupy) oraz straty podatkowe, które nie pozwalają na dokonanie dodatkowego odliczenia³.

³ Według obowiązujących w Polsce w badanym okresie przepisów straty podatkowe mogą być przenoszone w przód przez pięć lat, przy czym w jednym roku nie można odpisać więcej niż połowy straty. Powoduje to, że w przedsiębiorstwach ponoszących wyższe lub częstsze straty nie jest możliwe

U 20% podatników obciążenie podatkowe spadłoby o co najmniej 24%, u połowy z nich – o co najmniej 13%. Połowa firm zlokalizowanych między 25. i 75. percentylem podlega odciążeniu w wysokości od 20% do 6%. Podatek u 15% podmiotów spada nie bardziej niż o 5% lub pozostaje niezmienny.

W drugim etapie symulacji określono wysokość nominalnej stawki podatku dochodowego, która pozwoliłaby na zrekompensowanie ubytku łącznego podatku obliczonego od dochodów analizowanych podmiotów. Zgodnie z tabelą 2, stawka ta jest wyższa o 2 punkty procentowe od obecnie obowiązującej i wynosi 21%.

Tabela 2. Nominalne stawki podatkowe zastosowane w mikrosymulacji

Stawka wyjściowa*	Stawka neutralizująca spadek podatku**
19%	21%

* Stawka obowiązująca w Polsce w badanym okresie.

** Stawka, dla której łączna wartość podatku dochodowego od badanych przedsiębiorstw pozostaje na niezmiennym poziomie.

Źródło: opracowanie własne.

W tej sytuacji zmianom ulega rozkład indywidualnych obciążeń podatkowych firm. Na podstawie danych zawartych w tabeli 3 można stwierdzić, że w przypadku wprowadzenia ACE u 20% wielookresowe obciążenie podatkowe spadłoby o 16% lub bardziej. Mediana jest dużo niższa i wynosi 3%, a średnie obciążenie podatkowe 11%. Obciążenie podatkowe połowy podatników zlokalizowanych między 25. a 75. percentylem wynosi od -12% do 3%. W przypadku 36% przedsiębiorstw dochodzi do wzrostu obciążenia podatkowego. U 15% badanych firm jest to wzrost od 5% do 11%. Świadczy to, że w przypadku jednoczesnego działania dwóch efektów – ograniczenia podstawy opodatkowania z jednej strony i podwyższenia stawki podatkowej z drugiej strony – przeważa ten drugi efekt.

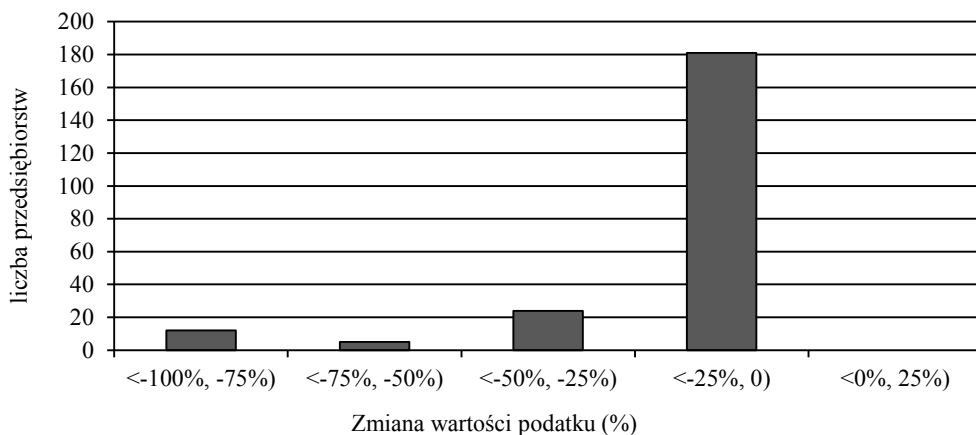
Tabela 3. Rozkład zmian w wysokości podatku dochodowego* w badanej grupie przedsiębiorstw przy podwyższonej stawce podatkowej

Percentyle	3%	5%	10%	15%	20%	30%	50%	75%	85%	95%	100%
Zmiana podatku	-100%	-77%	-33%	-22%	-16%	-9%	-3%	3%	5%	8%	11%

* Procentowa zmiana podatku dochodowego stanowiącego sumę wartości przyszłych podatków na koniec 2012 roku.

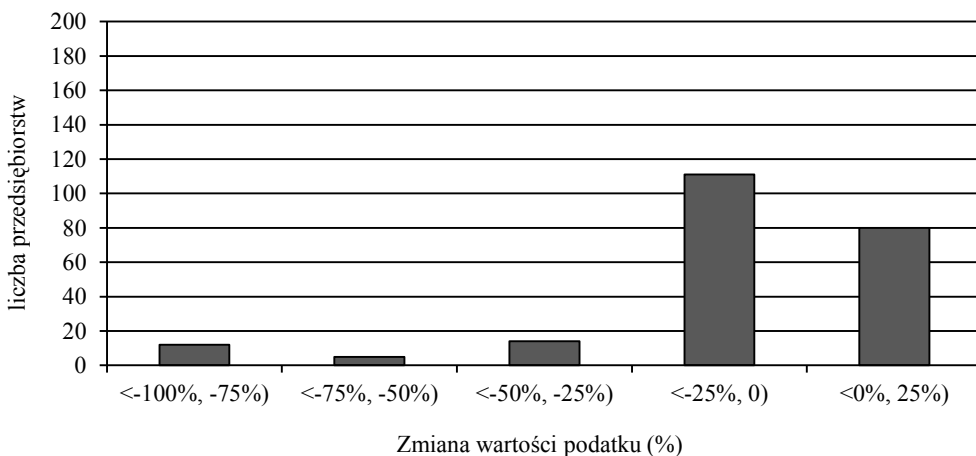
Źródło: opracowanie własne.

ich (pełne) wykorzystanie. Uwzględnienie w badaniu międzyokresowego przenoszenia strat mogłoby spowodować wzrost skali odciążenia podatkowego. Prawdopodobnie nie byłaby to zmiana znacząca z uwagi na wskazane restrykcje czasowe i kwotowe w odliczaniu strat.

Rys. 1. Rozkład zmian w wysokości podatku dochodowego w badanej grupie przedsiębiorstw przy obowiązującej stawce podatkowej

Źródło: opracowanie własne.

Rys. 2. Rozkład zmian w wysokości podatku dochodowego w badanej grupie przedsiębiorstw przy podwyższonej stawce podatkowej

Źródło: opracowanie własne.

Powyższą obserwację ilustrują histogramy zaprezentowane na wykresach 1 i 2. Widoczne jest, że zastosowanie ACE z obecną stawką podatkową nie skutkuje w żadnym przypadku wzrostem obciążeń podatkowych. Wzrost stawki nominalnej do poziomu 21% powoduje, że część przedsiębiorstw zaczyna tracić na reformie i przesuwa się w prawo, do przedziału charakteryzującego się wzrostem obciążeń.

5. Zakończenie

Przeprowadzone badanie dostarcza informacji o możliwych skutkach modyfikacji opodatkowania przedsiębiorstw, która zmierza do zrównania traktowania kapitału własnego i obcego. Przedmiotem badania nie była analiza sposobu implementacji ACE do polskiego porządku prawnego, gdyż to zdecydowanie wykraczałoby poza przyjęte w opracowaniu ramy. Przeprowadzona analiza była nakierowana na wskazanie potencjalnych efektów ekonomicznych na podstawie symulacji opartej na aktualnych danych empirycznych z sześciu następujących po sobie lat. Dotyczyła ona wyizolowanych skutków zmiany w sposobie naliczania podstawy opodatkowania, pozwalając na zidentyfikowanie zmian w indywidualnych obciążeniach osób prawnych działających w Polsce oraz w rozkładzie tych obciążeń.

W kontekście implementacji tego typu rozwiązania do polskiego systemu prawnego interesujące byłoby zbadanie między innymi efektów ewentualnych regulacji przejściowych, jak również długookresowych reakcji przedsiębiorstw na możliwość zaliczenia do kosztów podatkowych hipotetycznego oprocentowania kapitału własnego.

Oczywiste jest, że reforma idąca w kierunku zmniejszenia podstawy opodatkowania, tak jak ACE, powoduje *ceteris paribus* zmniejszenie obciążeń podatkowych, a co za tym idzie, również wpływów podatkowych. Mogą to być jednak zmiany o charakterze krótkookresowym, które w długim czasie wyrównają się dzięki przekształceniu podatku w mniej zniekształcający względem decyzji o wyborze źródeł finansowania. Ponadto, jak pokazało badanie, możliwe jest, że neutralna fiskalnie reforma nie wymaga znaczącego zwiększenia nominalnej stawki podatkowej. Przeprowadzone badanie świadczy o atrakcyjności koncepcji ACE nie tylko z teoretycznego, ale również z praktycznego punktu widzenia.

Literatura

- Boadway R., Bruce N., 1984, *A general proposition on the design of a neutral business tax*, Journal of Public Economics, no. 24.
- de Mooij R.A., Devereux M.P. 2009, *Alternative Systems of Business Tax in Europe. An applied analysis of ACE and CBIT Reforms*, Working Paper no. 17, Office for Official Publications of the European Communities, Luxembourg.
- Finke K., Heckemeyer J., Spengel C., 2012, *Konsequenzen einer zinsbereinigten Bemessungsgrundlage für die Steuerbelastung deutscher Unternehmen und das Steueraufkommen*, Die Familienunternehmen – ASU, ZEW, Mannheim.
- Finke K., Heckemeyer J., Spengel C., 2014, *Assessing the Impact of Introducing an ACE Regime – A Behavioural Corporate Microsimulation Analysis for Germany*, ZEW Discussion Paper No. 14-033, Mannheim.
- Flotyńska A., 2011, *Besteuerung von Unternehmensgewinnen im Licht des Konzepts der konsumorientierten Einkommensteuer*, Universitätsverlag Potsdam, Potsdam.

- Gammie M. (red.), 1991, *Equity for Companies: A Corporation Tax for the 1990s*, Institute for Fiscal Studies, London.
- Komisja Europejska 2015, *Zielona Księga. Tworzenie unii rynków kapitałowych*, COM(2015) 63 final, Bruksela.
- Leszczyłowska A., 2014a, *Współczesne koncepcje podatku dochodowego*, PWE, Warszawa.
- Leszczyłowska A., 2014b, *Koszt kapitału własnego w przedsiębiorstwie jako koszt podatkowy – rozwiązania modelowe*, Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska, Sectio H, vol. XLVII.
- Leszczyłowska A., 2014c, *The relationship between book profit and taxable income from a research perspective – evidence based on corporations in Poland*, Journal of Economics and Management, no. 18.
- OECD, 2007, *Fundamental reform of corporate income tax*, OECD Tax Policy Studies, no. 16.
- Orcutt G.H., 1957, *A new type of socio-economic system*, Review of Economics and Statistics, vol. 39, no. 2.
- Orcutt G.H., 1960, *Simulation of economic systems*, The American Economic Review, vol. 50, no. 5.
- Petersen H.-G., Fischer A., Flach J., 2005, *Wirkungen der Einfachsteuer auf die Steuerbelastung von Haushalten und Unternehmen*, Perspektiven der Wirtschaftspolitik, Bd. 6, H. 1.
- Wenger E., 1983, *Gleichmäßigkeit der Besteuerung von Arbeits- und Vermögenseinkünften*, Finanzarchiv, Nr 41.